

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

בפני כב' השופט אבי שליו

תובע עו"ד אברהם יעקב ילין

נגד

נתבעים 1. עו"ד אבי קדוש
2. עו"ד איתן אדלשטיין

ב"כ התובע : עו"ד עמוס ון-אמזן
ב"כ הנתבעים : עו"ד בועז אדלשטיין

פסק דין

1
2

ההליכים:

1. לפני תביעה לתשלום סך של 113,171 ₪ שהגיש התובע שהוא עורך דין, כנגד הנתבעים שאף הם עורכי דין שייצגו את הגב' גולית דהאן (להלן: "הלקוחה"), במסגרת תביעה שהוגשה כנגד חברת הביטוח מגדל (להלן: "חב' הביטוח") בגין אובדן כושר עבודה.
2. לתביעה זו קדמה תביעה שהגיש התובע כנגד הלקוחה בעילות של הפרת חוזה ועשיית עושר שלא במשפט (ת.א. 45993/07). תביעה זו נדחתה על ידי כב' השופטת נורית רביב ובפסק דין שניתן ביום 29.8.11 במסגרת ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב (ע"א 39182-09-10), נדחה הערעור בעילה החוזית, אולם בית המשפט (כב' השופט גדעון גינת) הורה להחזיר לבית משפט קמא את הדיון לצורך בירור עילת עשיית עושר ולא במשפט.
3. בפסק דין שניתן ביום 4.12.13 מפי כב' השופט מרדכי בן-חיים, התקבלה התביעה כנגד הלקוחה בעילת עשיית עושר ולא במשפט ובית המשפט חייב את הלקוחה לשלם לתובע סך של 40,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.
4. התיקים אוחדו, אולם מאחר וניתן ע"י כב' השופט בן-חיים פסק דין נפרד בתביעה כנגד הלקוחה, נשמעו הוכחות בתביעה דנן וניתן עתה פסק דין.

העובדות שאינן שנויות במחלוקת:

5. התובע ייצג את הלקוחה בתביעה שהוגשה כנגד חב' הביטוח בגין אובדן כושר עבודה ובין הצדדים נחתם הסכם שכ"ט מיום 10.10.02 שקבע תגמול בשיעור יחסי מתוך סכום הפיצוי הצפוי ללקוחה (נספח א' לתצהיר התובע).
6. התובע הגיש לבית המשפט השלום בפתח תקווה תביעה בסעד הצהרתי ותביעה כספית לתגמולי ביטוח שהלקוחה זכאית להם עד למועד הגשת התביעה (ת.א. 8064/02. להלן: "התביעה הראשונה"). התובע ניהל משפט אל מול חב' הביטוח ובפסק דין שניתן ביום 8.6.06 (מפי כב' השופט שטרנליכט), נקבע כי הלקוחה איבדה את כושר עבודתה באופן המזכה אותה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 בתגמולי ביטוח וחייב את חב' הביטוח לשלם ללקוחה פיצוי בגין התקופה שעד למועד הגשת
2 התביעה.
- 3 בית המשפט לא פסק ללקוחה פיצוי לתקופה שמיום הגשת התביעה והלאה. התובע עתר
4 לתיקון טעות סופר בפסק הדין, אולם עתירתו נדחתה.
- 5 7. לצורך קבלת המשך תגמולי ביטוח לתקופה שמיום הגשת התביעה הראשונה ועד בכלל,
6 נדרשה תביעה נוספת. הלקוחה שהתאכזבה מטיפולו של התובע, בחרה להמשיך את ההליכים
7 המשפטיים כנגד חב' הביטוח שלא באמצעותו ופנתה לנתבעים שייצגוה בתביעה החדשה.
- 8 8. בין הלקוחה לבין הנתבעים נחתם הסכם שכ"ט מיום 21.8.06, שאף בו הועמד שכ"ט על 20%
9 מכל סכום שיגבה (נספח 5 לתצהירי הנתבעים).
- 10 9. התובע עיכב בידו את תגמולי הביטוח שהתקבלו מחב' הביטוח עבור הלקוחה בהתאם לפסק
11 הדין שניתן בתביעה הראשונה.
- 12 10. ביום 17.9.06 שלחו הנתבעים בשם הלקוחה מכתב לתובע, ובו ביקשו להשיב ללקוחה את
13 יתרת הכספים המעוכבים בידו. התובע השיב לפניו במכתב מיום 9.10.06, והבהיר כי ישחרר
14 את התיק, רק במידה והלקוחה תסכים להתייצב לבוררות במחלוקת עמו ו/או עד שיקבל את
15 מלוא שכר טרחתו (נספחים 7-8 לתצהירי הנתבעים).
- 16 בסופו של יום, שוחררו הכספים רק במסגרת ההליך המשפטי שנקט התובע כנגד הלקוחה.
- 17 11. הנתבעים הגישו בשם הלקוחה כתב תביעה נוסף כנגד חב' הביטוח (ת.א. 5786/06. להלן:
18 "התביעה השנייה").
- 19 12. חב' הביטוח שיוצגה בתביעה השנייה על ידי עו"ד גיא שחק ממשרד עו"ד חיים קליר, לא
20 הגישה כתב הגנה, אלא ניהלה משא ומתן, שבסופו נחתם הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק
21 דין ביום 20.5.07. במסגרת הסכם הפשרה, שולם ללקוחה פיצוי בהיקף של 515,703 ₪ (כולל
22 שכ"ט בסך של 119,127 ₪ ושחרור מפרמיות).
- 23 **טענות הצדדים:**
- 24 13. התובע טען כי הנתבעים שידלו את הלקוחה להפר את חוזה ההתקשרות שלה עם התובע ועל
25 כן הם חבים מכח גרם הפרת חוזה.
- 26 14. בנוסף, נטען שהנתבעים התעשרו שלא כדין, עת טיפלו בתיק וקיבלו שכ"ט הנגזר מפיצוי
27 שמתבסס על העמל והטורח של התובע שייצג את הלקוחה בתביעה הראשונה.
- 28 15. עוד טען התובע, כי הנתבעים חבים כלפיו מכח עוולת הרשלנות, עת התרשלו וגרמו לו נזק.
- 29 16. הנתבעים התקוממו נגד הגשת התביעה כנגדם באופן אישי וכפרו באחריות. בנוסף, העלו
30 טענות בדבר השתק ומניעות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

17. לאחר שנדחתה טענה בדבר הפרת חוזה שהפנה התובע כנגד הלקוחה, במסגרת פסק הדין שניתן על ידי כב' השופטת רביב ונדחה הערעור כנגד קביעה זו, חזר בו ב"כ התובע מהעילה בדבר גרם הפרת חוזה, שהרי נקבע שהחוזה לא הופר ועל כן נשמט הבסיס לחיוב הנתבעים בעוולת גרם הפרתו (ראה דברי ב"כ התובע בפרוטוקול הדיון מיום 15.10.13 בעמ' 10, שורות 20-21).
18. בסיכומי התובע, נזנחה גם הטענה בדבר רשלנות (למען הסר ספק, הדבר צוין בסיכומי הנתבעים ובסיכומי התשובה של התובע, הוא לא מצא לנכון להעמיד את הנתבעים על טעותם).
19. לפיכך, נותרה לדיון עילת עשיית עושר ולא במשפט.
- דיון:**
- עשיית עושר ולא במשפט:**
20. סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979, קובע כדלהלן :
- "חובת ההשבה**
- (א) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן - הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה.
- (ב) אחת היא אם באה הזכיה מפעולת הזוכה, מפעולת המזכה או בדרך אחרת."
21. העילה כוללת שלושה יסודות: התעשרות – קבלה של טובת הנאה, שלא על פי זכות שבדין, שבאה מאדם אחר - המזכה (ראה: ד"נ 20/82 אדרס חמרי בנין בע"מ נ' הרלו את ג'ונס, פד מב(1) 221, 275 ורע"א 371/89 ליבוביץ נ' א. את י. אליהו בעמ', פד מד(2) 309, 321).
- בית המשפט מבהיר בענין אדרס הנ"ל כי יש להורות על השבה, מקום שתחושת המצפון והיושר מחייבת השבה. אין מדובר ב"יושר" הסובייקטיבי של השופט, אלא אמת המבחן המדריכה אותנו היא תחושת הצדק וההגינות של הציבור הנאור בישראל.
22. בנוגע ליסוד הראשון בדבר ההתעשרות, הצדדים היו חלוקים ביניהם בשאלה האם התוצאה בתביעה השניה מתבססת על ממצאים שהושגו בתביעה הראשונה והאם מדובר בעצם ב"מעשה בית דין".
- נושא זה נדון על ידי כב' השופט בן-חיים בפסק דינו מיום 4.12.13 שניתן כנגד הלקוחה ובו נקבע כי הלקוחה היתה מושתקת מלטעון שאין מדובר במעשה בית דין וזאת בהסתמך על האמור בסעיפים 18 ו-20 לכתב התביעה בתביעה השניה ובמסגרתם הפנתה לקביעות בית המשפט בתביעה הראשונה וטענה שהן מהוות מעשה בית דין.
- נטען שהדברים נטענו באמצעות הנתבעים ועל כן מחייבים גם אותם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363-10 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 הנתבע 1 נשאל בנושא בחקירתו והבהיר, כי כעורך דין המייצג לקוח, הוא לא יטען טענה
2 עובדתית מוטעית, אולם הוא לא יהסס לטעון טענה משפטית, אף אם יתרשם כי סיכוייה
3 קלושים. יוער כי הדבר ידוע ומקובל, שכן יכול שטענה כזו תתקבל ועורכי דין רבים אינם
4 נמנעים מטענות כאלה. לכן, אופן התנהלות זה לגיטימי במסגרת הליטיגציה המשפטית.
- 5 לא מצאתי כי יש חשיבות להכריע האם טענת התובעים בשם הלקוחה במסגרת כתב התביעה
6 השניה, מחייבת אף אותם כעורכי דין, שכן למרות המחלוקת האם מדובר במעשה בין דין אם
7 לאו, נחזה שהקביעות המשפטיות בתביעה הראשונה, היוו את הזרז הישיר לגיבוש הסדר
8 בתביעה השניה, וזאת לאחר שמו"מ שלא נמשך זמן רב, הניב פיצוי נאות שבצדו שכ"ט מכובד
9 שקיבלו הנתבעים.
- 10 את מסקנתי זו אני מבסס על כך שגם אם אין מדובר במעשה בית דין (או השתק פלוגתא),
11 מהטעם שהעילה לתביעה מכח הפוליסה נגזרת ממצב רפואי שעשוי להשתנות, הרי שברי כי
12 בעקבות פסק הדין בתביעה הראשונה, עבר הנטל בתביעה השניה להוכיח מצב רפואי שונה,
13 מהמבוטח אל חב' הביטוח (ראה בענין זה: רע"א 1716/10 סלוצקי נ' הפניקס הישראלי
14 חברה לביטוח בע"מ, תק-על 2010(3), 498). מדובר בהקלה ממשית בניהול התביעה השניה.
- 15 בנוסף, במסגרת ההליך לפני, נחקר עו"ד שחק שכאמור ייצג את חב' הביטוח בתביעה השניה
16 והוא העיד בעמ' 15, ש: 4-7 כדלקמן:
- 17 "ש. מה היה המשקל אם בכלל, של העובדה שניתן פסק הדין הראשון בעניין גב'
18 דהאן לכך שלא הגשת כתב הגנה בתביעה השניה, ופנית מיד לנהל מו"מ.
- 19 ת. הסיבה היחידה שפניתי היה פסק הדין הראשון. היה חשש שזה יקבע למעשה
20 בית דין. משפטית אני חושב שזה לא היה. זה היה יכול להשליך על תביעות
21 עתידות שלה."
- 22 מעדותו של מר שחק עולה כי אכן הממצאים שנקבעו בתביעה הראשונה היוו שיקול מכריע
23 לגיבוש הסדר בתביעה השניה. כמובן שהובהר שבמידה והמו"מ לא היה צולח, הרי שהוא היה
24 עומד על זכותו הדיונית והמהותית לערוך ללקוחה בדיקה רפואית מחודשת אודות מצבה
25 העדכני, ולטעון שהקביעות בפסק הדין שניתן בתביעה הראשונה אינן מחייבות, שהרי מדובר
26 בפיצוי שנגזר ממצב רפואי עבור תקופות שונות. אולם ברי שגם נוכח שינוי הנטל להוכיח מצב
27 רפואי שונה, הממצאים שנקבעו בפסק הדין שניתן בתביעה הראשונה, זרזו את המשא ומתן
28 המהיר שנוהל, וקידמו השגת הסכם פשרה, ללא צורך בהתדיינות משפטית נוספת, שהיתה
29 מחייבת את הנתבעים לטרחו.
- 30 משהנתבעים נהנו משכר טרחה בהיקף של כ- 119,000 ₪ עבור הליך מהיר שניהלו עבור
31 הלקוחה משך כחצי שנה, מצאתי שהנתבעים הפיקו טובת הנאה מהתביעה הראשונה
32 ומתקיים יסוד ההתעשרות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363-10 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 באשר ליסוד השני של העילה - שלא על פי זכות שבדין, ברע"א 371/89 הנ"ל (ענין ליבוביץ), 25.
2 בעמ' 322 נאמר כדלקמן:
- 3 "היסוד הנוסף מתמקד בטיבה של ההתעשרות. הוא בוחן האם היא התקבלה 'שלא
4 על פי זכות שבדין'. רק התעשרות שאיננה על פי זכות שבדין עשויה להצמיח
5 למזכה סעד בעילה של עשיית עושר ולא במשפט. ...
6 מקום בו המתעשר מצביע על זכות שבדין כעילה להתעשרותו, הרי שהתעשרותו
7 היא כדין. 'כאשר טובת ההנאה, אשר נטען לגביה כי היא בלתי צודקת, נובעת
8 מזכות שבדין, אין ליישם לגביה את כללי הדין המעין חוזי של 'עשיית עושר ולא
9 במשפט' ... כך, למשל, קונה שקיבל נכס על פי חוזה מכר והנכס עלה בערכו,
10 התעשר אמנם, כביכול, על חשבון המוכר, אך התעשרות זו צומחת מכוח זכותו
11 החוזית, ומכאן שהיא כדין."
- 12 הנתבעים טענו כי עמלו ע"מ לקדם את עניינה של הלקוחה שעמה התקשרו בהסכם שכר 26.
13 טרחה, ועל כן קבלו את שכר הטרחה בהתאם לחוזה בדין ואין לומר כי ההתעשרות נעשתה
14 שלא כדין.
- 15 הנתבעים נקלעו לכלל טעות בענין זה, שכן הזכות שבדין צריכה להיות כלפי התובע (ובכפוף
16 להוכחת היסוד השלישי של העילה) ואין די בכך שעומדת לנתבע זכות כלפי אדם אחר (ראה:
17 ד' פרידמן, **דיני עשיית עושר ולא במשפט** כרך א, (מהדורה שניה, תשנ"ח – 1998), עמ' 84).
18 בחינת דין ההתעשרות היא ביחסים בין התובע לנתבעים (שביניהם אין הסדר חוזי כלשהו)
19 ולא ביחסים בין הנתבעים ללקוחה.
- 20 היסוד הנורמטיבי נבחן מכח אמת מידה כללית בשאלה האם ההתעשרות אינה צודקת, שהרי 27.
21 החוק נועד להעניק סעד מקום שההתעשרות מקוממת את חוש הצדק וההגינות (ראה: ע"א
22 442/85 **משה זוהר ושות' נ' מעבדות טרבנול (ישראל)**, פד מד(3) 661, 690).
- 23 לפיכך, מקובל לומר שמי שפועל מ"אינטרס עצמי" (כגון לצורך שכר או קידום ענין אחר) ואגב
24 כך נהנים אחרים מהדבר, הרי שהתעשרותם אינה שלא כדין (שהרי הדבר אינו מקומם את
25 חוש הצדק). רלוונטים דבריו של פרופ' פרידמן בספרו הנ"ל בעמ' 188 וכדלהלן:
- 26 "העקרון הכללי הוא שמי שפעל לקידום אינטרס עצמי איננו זכאי להשבה מאנשים
27 אחרים אשר הפיקו תועלת מפעולתו... טעמו של הדין ברור. מבצע הפעולה צופה
28 לרווח או הנאה שיפיק מן הפעולה. זה צריך להיות שכרו, ואין הוא זכאי לשכר
29 נוסף. ... אין כמעט פעולה שאיננה משפיעה, לחיוב או לשלילה, על הזולת.. אין זה
30 מתקבל על הדעת שכל פעילות כזו תגרור מערכת התחשבנות עם כל אלה שנהנו ...
31 מן הפעולה. אלה הן טובות הנאה, המכוננות לעיתים 'אינצידנטליות', אשר אינן
32 ניתנות להשבה."
33

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 פרופ' פרידמן מדגים בעמ' 62-63 לספרו, את הדברים הבאים :
- 2 "פלוני שכר עורך דין לניהול תביעה שבה נקבעה, בסופו של דבר, הלכה חדשנית.
- 3 תובעים רבים יפיקו בעתיד תועלת ממנה (כשם שנתבעים רבים עשויים להיפגע על
- 4 ידה). אך אין לפלוני ואף לא לעורך דינו עילת תביעה כלפי מי שבעתיד יבקש
- 5 להסתמך על ההלכה שנקבעה (כשם שאין הם אחראים כלפי אלה שנפגעו מאותה
- 6 הלכה). הלכה זו ש'נרכשה' במאמץ ובהוצאות של הפרט, הפכה נחלת הכלל...
- 7 בדוגמא (הנ"ל – א.ש.) לא קיים, למעשה, הפסד של פלוני או של עורך דינו. עורך
- 8 הדין קיבל, מסתמא, את שכרו ואילו פלוני מימש את המטרה שהציב לעצמו. הוא
- 9 פעל לקידום אינטרס עצמי ופעולה זו היא שכרו."
- 10 28. ב"כ התובע טען בסיכומיו שמכלל ה"לאו" יש לשמוע "הן", וגם מפעילות שבוצעה ע"י פלוני
- 11 לשם אינטרס עצמי (כגון עורך דין הפועל תמורת שכר טרחה), עשוי מי שנהנה מטובת הנאה
- 12 שאינה אגבית ושנצמחה לו עקב פעולה זו, להיחשב כמתעשר שלא כדין.
- 13 נטען שלכלל השולל השבה מקום בו מדובר על הנאה מפעילות שנעשתה למען אינטרס עצמי,
- 14 יש מקום להכיר בחריג כשמדובר בקרבה גבוהה בין פעולת המזכה להתעשרות של הזוכה,
- 15 הנהנה ואם ניתן לזהות את הנהנה בקבוצה ספציפית, להבדיל מקבוצה כללית ואנונימית.
- 16 בהתאם לכך, טען ב"כ התובע בסיכומיו, כי יש להבחין בין עורך דין המבצע פעולה משפטית
- 17 שבעקבותיה יזכה קהל רחב של זוכים שאינם קשורים לנושא הטיפול, לבין זכיה של מי
- 18 שקשור קשר ישיר לנושא הטיפול.
- 19 לפיכך, אין לקבל את הדוגמא שהובאה בסיכומי הנתבעים, כי לשיטת התובע היא זכאי כל
- 20 עורך דין שהצליח ליצור תקדים משפטי עבור לקוחו, לשכר מאת כל מי שיתבסס על תקדים
- 21 זה (שכן זה לא עומד בחריג של הגדרת הנהנה הספציפי והקרבה הישירה להליך).
- 22 נטען שלהבדיל מדוגמא זו, במקרה שבפנינו ניתן לזהות את הנהנה, הזוכה כעורך דין הקשור
- 23 ספציפית באירוע ובהליך המשפטי המזכה ועל כן חל חריג הקרבה הנ"ל ואף החריג בדבר
- 24 הזיהוי הספציפי של הנהנה.
- 25 29. טיעוני ב"כ התובע שובים לב והייתי מוכן אף לקבלם במסגרת שיקול הדעת הרחב שניתן
- 26 לבית המשפט מכח חוק עשיית עושר, אך עיון מעמיק בספרו של פרופ' פרידמן (בעמ' 191
- 27 והלאה), אשר על פיו מבסס ב"כ התובע את טענותיו, מראה כי חריגים אלו מתייחסים למצב
- 28 בו המזכה פעל מתוך צורך או לחץ בביצוע הפעולה המזכה, והנהנה נהנה מהדבר. עוד מבהיר
- 29 פרופ' פרידמן (בעמ' 200 לספרו), כי הדברים אינם מתייחסים למקרים בו פעל המזכה מכח
- 30 חוזה, שאז שכרו נקבע בהתאם לחוזה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 כאמור, המניע מאחורי עילת עשיית העושר הוא רציונל של צדק יחסי, שבו המזכה לא
2 משתכר אודות פעולותיו, בעוד הנהנה אינו משלם דבר לטובת הגורם שהעשיר אותו. לא כך,
3 במקרה שלפני.
- 4 ועוד. האבחנה שמבצע עמיתי כב' הרשם צ'ינוביץ בתא"מ (ת"א) 48294-11-10 **נמדר נ'**
5 **שמעוני**, תק-של, 21320 שממנה מצטט ב"כ התובע, היא אבחנה נכונה למקרה שלפניו שבו דן
6 בתיק בו עשתה הנתבעת שימוש ביסודות ובשלד שנבנו על חשבון התובע שהתגורר בדירה
7 מתחתיה כשהרחיב את דירתו. מדובר בסוג המקרים שכונו בפסיקה "הטרמפיסטים", שהם
8 אותם נהנים הממתינים שהעבודה תיעשה ע"י אחר ואינם מעוניינים להשתתף בתשלום,
9 בידעם שהעבודה תיעשה ממילא ותשרת גם אותם. במקרים אלו, אכן יש הצדקה להורות על
10 השבה מכח כללי הצדק וההגינות, שכן חסרון הכיס של מי שנושא בעלות עבור הציבור
11 המוגדר הוא מיידי, וקיימת קרבה מיידיית בין הפעולה המזכה להתעשרות (ראה גם פסק דינו
12 של כב' השופט בנימיני בתא (ת"א) 884/92 **אורן נ' עזבון האדמור בונים אלתר ז"ל**, תק-מח
13 (1)2007, 3212, 3293).
- 14 במקרה שלפני, אין מדובר במי ש"ישב על הגדר" כשהתובע עשה עבודתו והמתין ליהנות
15 מפירות העשייה, תוך שהוא מסרב להשתתף בעלות הכרוכה בכך, שאז נימי הצדק מזדעקים.
16 כש"התובע עשה עבודתו" הוא עשה זאת תמורת שכר מוסכם, בעוד הנתבעים לא היו כלל
17 בתמונה.
- 18 לפיכך, לא מצאתי הצדקה במקרה שלפני, לחרוג מהכלל שמי שפעל למען "אינטרס עצמי"
19 גוון עבור שכר, אינו זכאי להשבה ממי שהפיק תועלת מפעולתו.
- 20 באשר ליסוד השלישי של העילה בדבר ההתעשרות שבאה מידי המזכה, ברע"א 371/89 הנ"ל
21 (ענין ליבוביץ), בעמ' 321, מובהר כי במסגרת רכיב זה, נבדקת הדרישה שההתעשרות של
22 הזוכה תהא "על חשבון" המזכה. הפסיקה קבעה אף שאין חובה שהזכיה תגיע למתעשר
23 ישירות מהמזכה, אלא היא יכולה להגיע לידי "בדרך אחרת", דרך צד שלישי (עמ' 88 לספרו
24 של פרופ' פרידמן).
- 25 פרופ' פרידמן מבהיר בעמ' 64 לספרו הנ"ל, כי ככל שעוצמת זכותו של התובע גדולה יותר
26 (זכות קניינית, נזיקית, חוזית וכו'), כן ישתפרו סיכוייו לזכות בהשבה. לפיכך, ראוי לבדוק את
27 אופי הפגיעה באינטרס של התובע.
- 28 בהקשר זה, נדונה בין הצדדים המחלוקת אודות השאלה האם התוצר נשוא הליך משפטי הוא
29 קניינה של הלקוחה או קניינו של עורך הדין, שאם מאן דהוא הסתמך עליו ואולי אף התעשר
30 ממנו, עליו לפצות את עורך הדין המקורי.
- 31 בשאלה זו, סבורני, כי כל הישג משפטי, לרבות מעשה בית דין (או השתק פלוגתא), הינו קניינו
32 הבלעדי של הלקוח ולא של עורך הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 עורך הדין נשכר כדי לייצג את הלקוח בהליך המשפטי ולהשיג לו את הקניין האמור. תמורת
2 שירות זה, גובה עורך הדין שכר כפי שתמחר בהסכם שכ"ט.
- 3 33. מסקנה זו ניתן לבסס על העובדה שיחסי עורך דין-לקוח הם יחסי שליחות (ראה לדוג' סעיף
4 54 לחוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961) וחל עליהם חוק השליחות (ראה : על"ע 9013/05
5 הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' עוד יהודה, תק-על 2006(3) 3579 וע"א 6783, 6645/00,
6 עו"ד ערד נ' אבן, פד נו(5) 365, 380).
- 7 סעיף 10 לחוק השליחות, התשכ"ה-1965 קובע כדלקמן :
- 8 **"(א) כל נכס שבא לידי השלוח עקב השליחות מוחזק בידו כנאמן של השולח; והוא,**
9 **אף אם לא גילה השלוח לצד השלישי את קיומה של השליחות או את זהותו של**
10 **השולח.**
- 11 **(ב) השולח זכאי לכל ריווח או טובת הנאה שבאו לשלוח בקשר לנושא השליחות."**
- 12 (ראה גם סעיף 8(4) לחוק הנ"ל).
- 13 לפיכך, גם התוצר המשפטי הנובע מיחסי השליחות, הוא קניינו של הלקוח השולח. השלוח בא
14 על שכרו בהתאם להסכמים שגובשו בינו לבין השולח וחזקה עליו שיתמחר את שירותיו
15 בהתאם.
- 16 34. לשיטת התובע, יש לעורך דין זכות עקיבה בתוצרי פעולותיו כעורך דין, אף אם נשכר לעשות
17 זאת תמורת שכר, משל היה בעל זכויות יוצרים.
- 18 עמדת התובע הגיעה לכדי אבסורד עת טען בעדותו (בעמ' 25, ש : 7-9), כי אף אם היו הנתבעים
19 לא היו מגישים תביעה חדשה, אלא מגישים ערעור בשמה של הלקוחה (בעוד הסכם שכ"ט
20 ציין כי אינו מתייחס להליכי ערעור), הוא היה זכאי לפיצוי. להלן הדברים :
- 21 **"מי שלקח את הטענות שלי, את החקירה הנגדית שלי, ועשה בו שימוש, ולא מוכן**
22 **לשלם לי את תוצאות עבודתי, אני בוודאי חושב שמגיע לי עבור זה כסף. היא יכולה**
23 **לפנות לעו"ד אחר זה לא אומר שלא מגיע לי כסף."**
- 24 פרופ' פרידמן מציין בהקשר זה בעמ' 200 לספרו, כדלקמן :
- 25 **"אדם הפועל מכח חוזה עם אדם אחר איננו זכאי לתשלום מאנשים אחרים שנהנו**
26 **מביצוע החוזה. ביצוע החוזה הוא בגדר עניינו שלו ושכרו הוא כפי שנקבע בחוזה.**
27 **זאת ותו לא. התמורה שהעניק שייכת למתקשר השני, ששילם עבורה... עורך דין**
28 **שנשכר על ידי פלוני זוכה בשכר ממי שהעסיקו ואין לו תביעה לשכר נוסף כלפי**
29 **אנשים אחרים שנהנו מתוצאות המשפט."**
- 30 יותר מכך, סבורני שאף אם עורך הדין לא היה מצליח להשיג כל פיצוי בתביעה הראשונה
31 ומשנקבע שכרו כשיעור מהפיצוי שיפסק ולכן לא היה מקבל כל שכר בעד עמלו, הרי שבהיעדר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363-10 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 קביעה אחרת בהסכם שכר הטרחה ובהיעדר התחייבות ברת אכיפה מצד הלקוח להמשיך
2 בהליך או חוסר תום לב מצד הלקוח, הרי שעורך הדין יוותר ללא שכר וזהו הסיכון שנטל על
3 עצמו.
- 4 35. עיגון נוסף למסקנה שהתוצר המשפטי שייך ללקוח ולא לעורך הדין, ניתן למצוא בפסק דינו
5 של כבי' השופט שינמן בה"פ (מרכז) 34176-09-10 עו"ד מוזר נ' רבינוביץ', תק-מח 2013(2)
6 19338, שם דן בית המשפט בטענה דומה שהועלתה ע"י עורך דין כנגד לקוחו לשעבר וכנגד
7 עורך דינו שקיבל לידיו את הטיפול בעסקת קומבינציה. בית המשפט דחה את התביעה
8 משיקולים קונקרטיים שאינם נוגעים לענייננו, אולם התבטא כי לשיטתו "התוצרת של
9 עבודתו המשפטית של המבקש שייכת לרבינוביץ' כלקוח". גם אני שותף לדיעה זו.
- 10 36. מקובלים עליי דברי הנתבעים כי משהנכות הרפואית היא של הלקוח, גם הפיצוי בגינה על כל
11 נגזרותיו המשפטיות, שייך ללקוח ולא לעורך הדין. משכך, ההתעשרות של הנתבעים מהתוצר
12 המשפטי שהושג בתביעה הראשונה, אינה על חשבון פגיעה בזכות קניינית של התובע, שכן
13 התוצר המשפטי פרי ייצוגו, אינו בבעלותו.
- 14 37. האם התעשרות הנתבעים פגעה בזכות חוזית של התובע? מצאנו שלא – מאחר והסכם שכר
15 הטרחה התייחס לייצוג בתביעה הראשונה ולא חייב את הלקוחה להסכים להמשך הייצוג
16 בתביעה השניה. הדברים נקבעו במפורש ע"י כבי' השופטת רביב בסעיפים 13 ו-14 לפסק הדין
17 ניתן בעניינה של הלקוחה (בתיק 45993/07), אז קבעה כי הסכם שכר הטרחה בין התובע
18 ללקוחה, בא אל קיצו באורח טבעי. ממצאים אלו לא השתנו במסגרת הערעור (ראה סעיף 14
19 לפסק הדין בע"א 39182-09-10), בו נקבע כי אי חידוש חוזה אינו הפרה, לא כל שכן, אי
20 חידוש מטעמים של חוסר אמון. משכך מדובר בפלוגתאות פסוקות וחלוטות.
- 21 38. מאחר ונמצא שלא קיים חוזה תקף המחייב את הלקוחה לנהל את המשך ההליך באמצעות
22 התובע (שכן הסכם שכר הטרחה מתייחס לתביעה הראשונה וכבר נקבע שלא הופר), הפנה
23 ב"כ התובע בסיכומיו, לפגיעה בחוש ההגיונות והצדק בזכותו של התובע להמשיך ולנהל את
24 ההליך עבור הלקוחה. נטען שהעילה מגנה גם על פגיעה בציפייה של אדם, אף שאינה מגיעה
25 לכדי זכות חוזית, כדי להיחשב כפגיעה ברכושו באופן המוגן בדיני עשיית עושר.
- 26 39. האם היתה ציפייה ריאלית מצד התובע שהלקוחה תמשיך את הייצוג באמצעותו בתביעה
27 השניה?
28 נדונה בין הצדדים הפלוגתא האם הלקוחה איבדה את האמון בתובע וזו היתה הסיבה
29 שביקשה שלא ימשיך בייצוגה. התובע התכחש לכך וטען כי הנתבעים שידלו את הלקוחה
30 לעבור לייצוגם.
31 סברתי שטענה זו התייתרה נוכח מחיקת הטענה בגין גרם הפרת חוזה, אולם מאחר ויש מקום
32 לבדוק האם נפגעה ציפייה לגיטימית של התובע, מצאתי להתייחס לכך בקצרה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 סבורני, שציפייה זו לא הוכחה בנסיבות בהן נפגע האמון בין התובע ללקוחה (ללא קשר
2 לנתבעים). אפרט.
- 3 40. הלקוחה העידה (בדיון מיום 7.7.09 בתיק 45993/07, עמ' 12, ש : 6 ו- 16-22), כי לא רצתה
4 להמשיך בייצוג עם התובע שכשל מבחינתה.
- 5 אין בידי לקבל את טענת ב"כ התובע כי הנתבעים נמנעו מלזמן את הלקוחה לעדות, שכן אין
6 מדובר בעדה המצויה בחזקת הנתבעים (אף שמדובר בעדה שיוצגה על ידם בתביעה השניה
7 וגם בתביעה שהגיש כנגדה התובע) ובכל מקרה, מדובר בתיקים שאוחדו וניתן להסתמך על
8 עדותה בתיק המאוחד.
- 9 41. בעקבות זאת, קבע בית המשפט בסעיף 8 לפסק הדין מיום 4.12.13 (מפי כב' השופט בן חיים),
10 כי הלקוחה התאכזבה מתוצאות פסק הדין בתביעה הראשונה והביעה חוסר שביעות רצון
11 וחוסר אמון כלפי התובע ולכן פנתה לנתבע 2. גם בית המשפט המחוזי קבע בפסק הדין שניתן
12 בערעור כי הלקוחה אבדה אמון בתובע (ראה עמ' 2 לפסק הדין, ש : 24).
- 13 42. פרט לקביעות אלה, הרי שאין חולק כי התובע עיכב ללקוחה את מלוא הפיצוי ששולם לה
14 באמצעותו וזאת עד להסדרת שכר טרחתו.
- 15 בסופו של יום, נאלץ התובע לשחרר ללקוחה את חלק הפיצוי שאינו נגזר באופן ישיר מהסכם
16 שכר הטרחה שלו.
- 17 43. בנסיבות אלו בהן העידו הנתבעים (והלקוחה) כי מדובר בלקוחה שהיתה במצב כלכלי קשה,
18 הרי העובדה שנוהל הליך משפטי בעניינה ולא התקבל שום תגמול לכיסה עם תום ההליך,
19 מתיישבת יותר עם המסקנה כי הלקוחה אבדה אמון בבא-כחה ונראה לי שזו המסקנה
20 המתבקשת מהאירועים.
- 21 משכך, לא נמצא בסיס ריאלי לציפייה של התובע להמשיך לייצוג הלקוחה.
- 22 44. גם אם הייתי מגיע למסקנה כי היתה ציפייה ריאלית להמשיך הייצוג בתביעה השניה, הרי
23 שברע"א 371/89 (בענין ליבוביץ הנ"ל), בעמ' 326, הובהר כי ציפייה זוכה בדרך כלל, להיקף
24 הגנה קטן יותר מאשר זו המוענקת ליזכות קניין. מול ציפייתו של התובע ניצבים שיקולים
25 ואינטרסים נוספים אשר יש להביאם בחשבון, וידם של אינטרסים אלו עשויה להיות על
26 העליונה. במקרה כזה משמעות הדבר היא כי ציפייתו של התובע לא תזכה להגנה.
- 27 45. במקרה שלפנינו, כנגד הציפייה של התובע להמשיך בהתקשרות עם הלקוחה עומד האינטרס
28 של הלקוחה שאינה מעוניינת להמשיך בייצוג עם עורך דינה הקודם והאינטרס החברתי שנועד
29 לאפשר חופש בחירה זה.
- 30 הנתבעים טענו בהקשר זה, כי התביעה מהוות ניסיון להיות חסם מפני העברת ייצוג מעורך
31 דין אחד למשנהו לפי בחירת הלקוח וחותרת תחת התפיסה שיחסי עורך דין-לקוח מושתתים
32 על אמון ומשזה הופר, ניתנים להתרה ע"י הלקוח. הנתבעים הפנו איפוא לרציונל שעמד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 בבסיס ביטולו של כלל 27 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, שקבע
2 כי עורך דין לא יקבל עניין שהיה בטיפולו של עורך דין אחר, אלא אם כן אותו עורך דין
3 הסכים לכך ואף הפנו לכלל 30 לכללים הנ"ל, שאפשר השתתפות בשכ"ט שמקבל עוה"ד
4 הנעבר רק בהסכמתו.
- 5 כלל 27 נדון ובוטל בבג"צ 4330/93 עו"ד גאנם נ' לשכת עורכי הדין, פד נ(4) 221. פסק דין זה
6 שבוסס על חופש העיסוק של עורך הדין הנעבר והאוטונומיה של הרצון של הלקוח, מבטא את
7 גישת בית המשפט שלא לכבול לקוחות לעורכי דין. קבלת עמדת התובע סותרת תכלית זו.
- 8 מקובלת עליי הטענה כי כנגד ציפייתו של התובע להמשיך בהתקשרות עם הלקוחה, עומד
9 רצונה של הלקוחה שלא להמשיך בהתקשרות, ואין מקום להעמיד חסם מפני חופש המעבר
10 כפי שנקבע בכללי לשכת עורכי הדין ובבג"צ גאנם הנ"ל.
- 11 אמנם וכפי שציין בית המשפט המחוזי, אגב אורחא, בפסק הדין שניתן בערעור שהוגש
12 בעניינה של הלקוחה, המחלוקת האמורה אינה מאיינת את פסק הדין בענין גאנם, שכן היא
13 אינה כובלת את הלקוח לעורך הדין הקודם, אולם דרישות כספיות המופנות כלפי עורך הדין
14 המקבל את התיק, עשויות להקשות על המעבר ולהציב מכשול בפני לקוחות שאבדו את
15 אמונם בעורך דינם.
- 16 46. שיקול נוסף כנגד הצבת מכשול כאמור, הוא העובדה שהתובע חופשי היה לקבוע כל הסדר
17 רלוונטי עם הלקוחה, שהרי הוא שהגיש את התביעה הראשונה באופן בו הוגשה ויכול היה
18 לצפות כי ידרש להליך נוסף. משכך, הוא יכול היה לכלכל את צעדיו ולתמחר את שירותיו
19 בהתאם. ודוק, עורך הדין הוא איש המקצוע הצופה את ההליך, בעוד הלקוח הוא בגדר סומא
20 השם מבטחו בעורך הדין.
- 21 יש ביכולת של עורך הדין לתמחר מראש את העלות, כדי להצדיק אי הגנה על ציפייתו
22 שהלקוח ימשיך עמו בהליכי המשך.
- 23 47. שלילת השבה היא גם תוצאה מתבקשת מבחינת מדיניות משפטית. למה הדבר דומה, לקוח
24 שנפגע בתאונה עבודה שהיא גם תאונת דרכים, מיוצג ע"י עורך דין בהליכים אל מול המוסד
25 לביטוח לאומי (המל"ל) שבמסגרתם נקבעת נכות. קביעת הנכות היא קניינו של הלקוח ולא
26 של עורך הדין ובהיעדר קביעה אחרת בהסכם שכר הטרחה, הלקוח רשאי להגיש תביעה
27 באמצעות עורך דין אחר, לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975, ובמסגרתה
28 להסתמך על הנכות הרפואית שנקבעה במל"ל, לפי סעיף 6ב' לחוק. עניין זה יחסוך מינוי
29 מומחים רפואיים ויקצר את ההליך.
- 30 ככל שעורך הדין המקורי, ירצה למנוע מהלקוח לעשות שימוש בנכות הרפואית שתקבע על ידי
31 המל"ל, וזאת על מנת שלא ינושל מהאפשרות להגיש תביעה כנגד המבטח הנסמכת על נכות
32 זו, הוא רשאי לתמחר את עצמו בהתאם ו/או לקבוע קביעות אחרות בהסכם עם הלקוח, והכל
33 לפי כל דין ובהתחשב בפרוגרטיבה הנתונה ללקוח לבחור את מי שייצגו בהליכו המשפטיים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 אם לא נכיר בכך, הרי שכל עורך דין שטיפל עבור לקוח ברישום דירה בלשכת רישום
2 המקרקעין, יטען כנגד עורך דין אחר שיטפל בעתיד במכר הדירה, כי פעולותיו קיצרו לעורך
3 הדין השני את ההליכים ועל כן זה התעשר.
4 התנהלות זו, תגרור מסכת התחשבנויות אין סופית, שאינה רצויה.
5 אם כן, תוצרי הטיפול המשפטיים הם קניינו של הלקוח ועורך הדין השני (הנעבר) מקבל את
6 הלקוח על מצבו המשפט AS IS ובהתאם לכך מתמחר את שירותיו.
7 שיקול נוסף כנגד זכות העקיבה לרווח שיצמח מהתוצר המשפטי, הוא שטיבו של הסכם שכ"ט .48
8 המושתת על הצלחה, טומן בחובו גם סיכון עבור עורך הדין, שכן ישנם תיקים שמסתבכים
9 ועורך הדין מוצא עצמו מחוייב להמשיך ולייצג את הלקוח, אף אם היקף עבודתו לא תואם
10 את השכר הצפוי (אם בכלל). לפיכך, אילו היתה התביעה השניה מסתבכת וגוררת את
11 הנתבעים להוצאות ואף להפסד, האם היה התובע משתתף בסיכון עצמו? ברור שלא. לפיכך
12 ומשאין מקום לשתף את עורך הדין המקורי בתוצאות כשלון, אין גם הצדקה לאפשר לעורך
13 הדין המקורי ליהנות מפירות הצלחה.
14 אשר על כן, אינני סבור כי הנתבעים התעשרו שלא כדין על חשבון התובע, שכן אם נהנו .49
15 מתוצרי פסק הדין בתביעה הראשונה, הרי שלא נהנו מקנין של התובע. ההתעשרות לא פגעה
16 בזכות חוזית של התובע ואין הצדקה להגנה על ציפיותו של התובע להמשיך ולייצג את
17 הלקוחה, מה עוד שציפייה זו לא נמצאה סבירה בהתחשב באובדן האמון של הלקוחה בתובע.
18
19 **מניעות והשתק**
20 הנתבעים העלו טענת מניעות והשתק וזאת נוכח העובדה שמשנעשתה פניה על ידם לתובע .50
21 לצורך שחרור כספי הלקוחה שעוכבו בידיו, הוא לא העלה בפניהם טרזניה אודות הייצוג על
22 ידם, או טענות כספיות המופנות אישית כנגדם.
23 גם במסגרת עתירות התובע לעיקולים זמניים שנתבקשו בהליך שניהל כנגד הלקוחה, נטען כי
24 אילו לא יעוקלו הכספים יעמוד התובע בפני שוקת שבורה.
25 נטען כי התנהלות התובע בשלבים המוקדמים של העברת הייצוג ואף של ההליך המשפטי
26 יצרה מצג ולפיו אין לו טענות כנגד הנתבעים ואלו שהסתמכו על מצג זה, שינו מצבם לרעה
27 (מאחר ולא כלכלו צעדיהם אל מול הלקוחה, כגון בכתב שיפוי וכיוצ"ב). משכך נטען כי התובע
28 מושתק מלהעלות טענותיו כנגד הנתבעים.
29 התובע נשאל בנושא בחקירתו (בעמ' 20, ש: 31), והשיב כי לא התכוון בשלב המוקדם ההוא .51
30 לתבוע את עורכי הדין ובהמשך (בעמ' 22, ש: 20), הבהיר שראה בלקוחה את הכתובת
31 לטענותיו (ראה גם תשובתו בעדותו מיום 26.2.09 בת.א 45993/07 שאוחד עם תיק זה, בעמ'
32 13, ש: 9-16).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 התובע אכן ריכז את כל טרוניותיו אל מול הלקוחה ואין חולק כי היא הגורם הרלוונטי
2 למחלוקת. נחזה כי בזמן אמת, התובע לא ראה בנתבעים את הכתובת הרלוונטית לטענותיו,
3 ונחזה כי תחושה אינטואטיבית זאת מוצדקת גם בבחינת עדניה המשפטיים.
- 4 52. בניגוד לנטען בסיכומי התובע, אין מדובר בחובה להודיע לנתבע על עילת תביעה כנגדו, אלא
5 מדובר בטענה הסותרת את הנטען כנגד הנתבעים, שכן בתביעה כנגד הלקוחה נטען שהלקוחה
6 היא שהתעשרה ע"ח התובע שטרם. בהגדרת הלקוחה כיעד המטרה, יש אמירה כי הנתבעים
7 דן אינם אלו שקשורים בהתעשרות. ועוד, בית המשפט פסק פיצוי בגין התעשרות הלקוחה
8 ונחזה שהפיצוי (לרבות כל עדכון שיעשה בו במסגרת הערעור התלוי), נועד לאזן את
9 ההתעשרות האמורה ולהוות שכר הולם וראוי עבור "ההפסד" של התובע. משכך, יש בהפניית
10 הטענות כלפי הלקוחה, כדי לאיין את הטענות אודות התעשרות הנתבעים והפסד התובע,
11 הנטענים בתיק זה.
- 12 53. בנוסף, סעיף 2 לחוק עשיית עושר קובע :
13 **"בית המשפט רשאי לפטור את הזוכה מחובת ההשבה לפי סעיף 1, כולה או**
14 **מקצתה, אם ראה שהזכיה לא היתה כרוכה בחסרון המזכה או שראה נסיבות**
15 **אחרות העושות את ההשבה בלתי צודקת."**
- 16 פרופ' פרידמן מבהיר בעמ' 1184 לספרו הנ"ל (כרך ב'), כי כשהתנהגות הנתבע לא היתה
17 עוולתית ואשמתו של הנתבע בכל הקשור להתעשרות לא עלתה על זו של התובע, אין הצדקה
18 להורות על השבה. עוד מובהר שהתנהגות התובע עשויה אף היא להיות בעלת חשיבות
19 בסוגייה. הדגש בדיני עשיית עושר הוא אמנם על הנתבע והרווחים שהפיק על חשבון התובע,
20 אך קיימים מקרים לא מעטים שבהם מובאת התנהגות התובע בחשבון. יש והתנהגות זו
21 משמיטה את הבסיס לתביעה או שהיא מקנה הגנה כגון כאשר היא עולה כדי ויתור, הסכמה
22 או יוצרת מניעות.
- 23 54. התובע הפנה בסיכומיו להלכות בדבר השתתת עילת עשיית עושר ולא במשפט על עקרונות של
24 צדק ונחזה שאף אם הייתי מגיע למסקנה שנפגעה ציפייה לגיטימית של התובע או
25 שההתעשרות היתה על חשבוננו, בנסיבות האמורות, אין זה צודק לחייב את הנתבעים
26 בהשבה.
- 27 התובע הודה בעצמו בדיון, כי כשל בתביעה הראשונה (ראה עמ' 20, ש : 2), ובסופו של יום,
28 ובהשוואת מידת האשם של הצדדים, התובע היה הגורם שבו איבדה הלקוחה אמון, ועל כן
29 פנתה לנתבעים. התובע היה אף הגורם שיכול היה מראש למנוע את כל המחלוקת, ואם רצה
30 לממש את שכר טרחתו הנגזר באחוזים מהפיצוי המלא ולא רק מסכום התביעה, או ששאף
31 לחייב את הלקוחה להמשיך הייצוג באמצעותו בתביעה השנייה, היה עליו לקבוע זאת במסגרת
32 הסכם שכ"ט שחתם עמה, או לחילופין לתמחר את עצמו בשכ"ט שאינו נגזר מהפיצוי. ודוק ;

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 אין מדובר בתביעת פלתי"ד שבה קיימת הגבלה בחיקוק על שכיט ועורכי הדין חופשיים
2 לתמחר את עצמם והדבר נשלט רק בכוחות השוק.
- 3 55. גם בהתנהלות התובע אל מול הנתבעים לאחר המחלוקת עם הלקוחה, מצאתי כי נפל פגם עת
4 לא הודיע להם את כוונתיו לערובם אישית במחלוקת וגרם לבירור המחלוקת בשתי תובענות
5 שהראשונה החלה עוד בשנת 2007 וכתוצאה מכך עד היום, בחלוף 7 שנים טרם הסתיימה
6 הסאגה המשפטית. ודוק, נחזה שאז לא היתה כל כוונה כזאת וזו נוצרה רק נוכח העובדה כי
7 הנתבעים ייצגו את הלקוחה בתביעה שהגיש התובע כנגדה, או נוכח אופן הייצוג. נראה כי
8 מוטיבציה זו אינה לגיטימית.
- 9 56. לפיכך, אף מטעמים של צדק, הנובע מהתנהלות התובע כשפרץ הסכסוך עם הלקוחה, אין
10 מקום להורות על השבה.
- 11
- 12 **עולת הרשלנות:**
- 13 57. התובע טען לחלופין כי הנתבעים התרשלו כלפיו. בעדותו (בעמ' 26, ש: 6-1), הבהיר כי
14 משפנתה הלקוחה אל הנתבעים וטענה, כי איבדה אמון בבא כוחה הקודם והיא מבקשת
15 שייצגה, היו אמורים הנתבעים לפנות אליו ולא לקבל את הייצוג, עד שהוא יסדיר את
16 המחלוקת שלו עם הלקוחה.
- 17 כאמור, התרשמתי שהתובע ויתר על טענה זו בסיכומיו, אולם גם אם התרשמתי שגויה, הרי
18 שאין בידי לקבל טענה זו. אנמק בקצרה.
- 19 58. התובע לא הצביע על כל מקור לחובה החלה על עורך דין להשיב את הלקוח לזרועות קודמו.
20 ההיפך הוא הנכון, כללי האתיקה בלשכת עורכי הדין קובעים את מערכת היחסים בין עורכי
21 הדין הנעברים לעורכי הדין המקוריים והם נועדו לאפשר, מחד חופש ללקוח לבחור עורך דין
22 שהוא אמון עליו, וזאת בהתחשב ביחסי האמון והנאמנות המיוחדים הקיימים בין עורך דין
23 ללקוח, ומאידך, לאפשר לעוה"ד המקורי לפעול לגביית שכר טרחתו (כגון באמצעות עיכבון
24 כאמור סעיף 88 לחוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961).
- 25 59. אילו הייתי קובע, את שגורס התובע, לא יכלו עורכי דין לקבל לקוחות שטופלו בעבר בכל עניין
26 שהוא הקשור לעניינם, על ידי עורך דין אחר. לפי שיטה זו וכאמור, עורך דין שמקבל לקוח
27 לייצוג בתביעת פלתי"ד שהיתה גם תאונת עבודה, ונקבעה ללקוח נכות על ידי המל"ל, לא יוכל
28 לקבל את ייצוג הלקוח, עד שיפנה לעורך הדין שטיפל בלקוח בהליך מול המל"ל ויקבל את
29 אישורו.
- 30 עניין זה לא מתקבל על הדעת והוא בגדר גזירה שציבור עורכי הדין לא יוכל לעמוד בה. לעניין
31 זה השלכה רוחבית גם על הצורך החברתי לאפשר ללקוח להשתחרר מעורך דין כאשר איבד
32 את האמון בו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 כאמור, התוצר המשפטי הוא קניינו של הלקוח ולא של עורך הדין ובהעדר קביעה אחרת בכל
2 דין או הסכם, אין לעורך דין "זכויות יוצרים" המקנות לו זכויות אל מול עורך הדין הנעבר.
- 3 גם ברמה העובדתית לא הוכחה כל הסתה של הנתבעים את הלקוחה כנגד התובע וגם בבחינת
4 הקשר הסיבתי, הרי שהקשר עם הלקוחה ניתק לאחר שזו אבדה את אמונה בתובע, נוכח
5 כשלון התביעה הראשונה לשיטתה וללא קשר לנתבעים (התובע הודה בעצמו בכשלון בתביעה
6 הראשונה בהתייחס לתוצאה, אם כי ב"כ התובע טען כי אופן הגשת התביעה הראשונה היא
7 פרקטיקה מקובלת ואין לי צורך להכריע בעניין זה). משלא כלל התובע כל קביעה אחרת
8 בהסכם שכ"ט עם הלקוחה, אין לו בעניין זה להלין אלא על עצמו.
- 9 ולבסוף, התובע שעמד בקשר עם הנתבעים בשלב ההתחלתי של הייצוג (עוד כשפנו אליו ע"מ
10 לשחרר את כספי הלקוחה שעוכבו בידו), לא דרש מהם להימנע מהייצוג. כיצד, אם כן, ציפה
11 התובע לשיטתו שהיה על הנתבעים לנהוג, האם לגשר בין הלקוחה לבין עורך דינה שבו אבדה
12 אמון, האם להמנע מייצוגה (שאז חלה המניעה כלפי כל עורך דין אחר ואם זו לא כבילה של
13 לקוח, אינני יודע כבילה מהי).
- 14 משכך, לא מצאתי שהנתבעים הפרו חובת זהירות שיש להם כלפי התובע, ודין טענה זו
15 להדחות.

16

17

מספר הערות לשולי הדברים

- 18 **ראשית, בנוגע לפיצוי הנתבע מהנתבעים בנפרד מהלקוחה.** במישור היחסים בין התובע
19 ללקוחה, ניתן פסק דין על ידי כב' השופט בן-חיים בעילת עשיית עושר ולא במשפט. בית
20 המשפט קבע פיצוי המשקף את הזכאות של התובע לתשלום נוסף נוכח טרחתו ועמלו.
21 יש בתביעה נוספת כנגד הנתבעים, כדי להוות נסיון לכפל הפיצוי, שכן אף אם התובע לא קיבל
22 את מלוא תאוותו במסגרת תביעתו כנגד הלקוחה, הרי שהסכום שנפסק, משקף את הסכום
23 שבית המשפט סבר שהוא הסכום הראוי לפיצוי עבור התובע.
- 24 ב"כ התובע התייחס לכך (בעמ' 11 לפרוטוקול הדיון מיום 15.10.13, ש: 3-1) בציינו כי:
25 "מאחר ואנו ממתניים לפס"ד מהשופט בן-חיים, לגבי עשיית עושר אל מול הלקוחה, ככל
26 שתתקבל טענתנו במלואה, והפס"ד יהיה חלוט, ונקבל את שכר הטרחה שלנו מהלקוחה, אין
27 אנו מבקשים להפרע פעמיים ותתייתר התביעה כנגד הנתבעים כאן".

- 28 התובע לא השלים עם קביעת בית המשפט הגיש ערעור שכנגד על פסק הדין (ע"א 16124-01-
29 14). ככל שבית המשפט של ערעור יסבור, כי הפיצוי אכן נפסק בחסר, הרי שהוא יוגדל.

- 30 לפיכך, לכל היותר דינם של הנתבעים ושל הלקוחה לצורך זה, הוא כמעוולים במשותף לפי
31 סעיף 83(ב) לפקודת לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], כך שאף אם הייתי מכיר בחבות כלפי
32 התובע כניזוק, הוא אינו זכאי לפיצוי כפול ומעבר למה שכבר נפסק לו בתביעה כנגד הלקוחה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

- 1 בפסיקה נשמעו דעות המרחיבות את תחולת ההוראה הנ"ל, לא רק על חיובים נזקיים אלא
2 לחיובים מכח עילות אחרות, בהסתמך על הרציונל המובהר אף בספרה של פרופ' נינה זלצמן,
3 **מעשה בית-דין בהליך אזרחי**, עמ' 448, שם היא מבארת שיש לחסום דרכו של התובע לנסות
4 לקבל סכום גבוה מזה שזכה לו בתביעה הראשונה, אף משום שגישה כזו פותחת לפני הנושה
5 את האפשרות לנסות את מזלו בהתדיינויות נפרדות עם כל אחד מן החייבים, ולהשיג את
6 סכום הפיצויים הגבוה ביותר. בכך לא רק שהוא מקשה על יעילות תפקודה של המערכת
7 השיפוטית, אלא שאף עלולה להיווצר אנומליה מסוימת במערכת היחסים שבין החייבים לבין
8 עצמם (ראה גם: ת"א (חיפה) 21455/04 **שכטר נ' עו"ד אליעזר**, תק-של 2007(4) 15821).
- 9 (ראה גם בש"א (ת"א) 3797/05 **הרטפלד נ' בניני א.י.מ מנור בע"מ**, תק-מח 2005(2) 10807,
10 וההפניות שבו, על פיהן סעיף 83(ב) הנ"ל מבטא את עקרון מיצוי זכות תביעה ולפיו עם מתן
11 פסק הדין הראשון (ופרעון על פיו), מוצתה עילת התביעה הנובעת מן הנזק ולא ניתן יותר
12 לתבוע בגינה, ואין כל חשיבות לכך שהתובע סבר שמצא "כיס" נוסף ממנו ניתן לתבוע).
- 13 משכך, סבורני שיש בפסיקת פיצוי נפרד עתה, כדי להוות כפל שיפוי נוכח הפיצוי שכבר נקבע
14 בעניינה של הלקוחה.
- 15 **שנית**, אבקש להתייחס גם לשיעור הכספי הנתבע. התובע העמיד את תביעתו על 95% משכר
16 הטרחה שקבלו הנתבעים. נחזה שגם התובע עצמו לא סבר שזהו השכר הראוי בנסיבות,
17 והתרשמתי שהעמדת התביעה על סכום זה, נעשתה ע"מ להלך אימים על הנתבעים. נראה לי
18 שזו לא היתה דרך נאותה לניהול ההליך, וינתן לכך ביטוי בפסיקת הוצאות ההליך.
- 19 **שלישית**, ברצוני להתייחס אף לתביעה הנפרדת כנגד הנתבע 1. הנתבע 2 הבהיר, כי הנתבע 1
20 היה שכיר במשרדו בתקופה הרלוונטית. ב"כ הנתבעים ציין (בעמ' 11 לפרוטוקול הדיון מיום
21 15.10.13, ש: 21-22), כי פנה לב"כ התובע על מנת שיוותר עליו, תוך הצהרה של הנתבע 2
22 שיכבד כל פסק דין שיינתן כנגדו.
- 23 התובע סירב ועמד על ההליך תוך שהוא מחייב את הנתבע 1, שכאמור היה שכיר, להתגונן
24 בתביעה שמוגשת בעצם כנגד המשרד, שהרי הוא ביצע את עבודתו כפי שנצטווה ולא קיבל
25 בעצמו את שכ"ט מהלקוחה (אלא המשרד).
- 26 סבורני, שבכל מקרה היה מקום לדחות את התביעה כנגד הנתבע 1, וזאת גם אם הייתי מכיר
27 בחבות הנתבע 2. לאופן התנהלות זה יינתן ביטוי בפסיקת הוצאות נפרדת לטובת הנתבע 1,
28 חרף הייצוג המשותף.
- 29
30
31
32

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10-12-34363 ילין נ' קדוש ואח'

לסיכום:

- 1
- 2 .69. אשר על כן, התביעה נדחית.
- 3 .70. התובע ישא בהוצאות הנתבעים לרבות שכ"ט עורכי דין בסך של 10,000 ₪ לכל אחד מהם.
- 4 בקביעת סכום ההוצאות, לקחתי בחשבון גם את העובדה שהנתבעים התגוננו בעילות נוספות,
- 5 שכאמור, נמצאו חסרות בסיס ממשי.
- 6 ההוצאות ישולמו בתוך 30 יום מהיום ובמידה ולא יעשה כן, ישאו הפרשי הצמדה וריבית
- 7 כדין מהיום ועד המועד התשלום בפועל.

8

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

9

10

11

12

13

ניתן היום, כ"ו תמוז תשע"ד, 24 יולי 2014, בהעדר הצדדים.

14

אבי שליו, שופט

15

16

17

18

19

20

21